

14.10.2016

Viite OM 5/69/2015

Oikeusministeriölle

oikeusministerio@om.fi,

cc:

catharina.groop@om.fi,

juuso.oilinki@om.fi

Harmaan talouden selvitysyksikön lausunto luonnoksesta korruption vastaiseksi strategiaksi

Lausuntopyyntö

Oikeusministeriö on pyytänyt Harmaan talouden selvitysyksiköltä lausuntoa luonnoksesta korruption vastaiseksi strategiaksi.

Lausuma

Lausunnonantajan saate

Harmaan talouden selvitysyksikkö on tutustunut strategialuonnokseen ja lausuu siitä harmaan talouden näkökulmasta. Harmaan talouden selvitysyksikkö katsoo, että lausuttavana oleva luonnos korruption vastaiseksi strategiaksi on luonteeltaan lähinnä korruption vastainen toimenpideohjelma useine eri toimenpide-ehdotuksineen.

Strategialuonnoksessa esiin tuodut havainnot ja niiden johdosta suunnitellut toimenpiteet ovat kokonaisuutena arvioiden perusteltuja ja oikeansuuntaisia. Harmaan talouden selvitysyksikön näkemyksen mukaan erityisen kannatettavia ovat strategialuonnoksen toimintasuunnitelman kohdat, joissa on kysymys ehdotetuista toimenpiteistä läpinäkyvyyden lisäämiseksi (5 c) ja korruptiotapausten paljastumisen helpottamiseksi (5 d).

Viranomaisten yhteistyön parantamista ja korruptiotapausten paljastumista edistäisi se, että viranomaisilla olisi oikeus korruptiohavaintojen ilmoittamiseen esitutkintaviranomaisille. Läpinäkyvyyttä puolestaan lisäisi viranomaistiedon yleisöjulkisuuden lisääminen siten, että tieto yritysten julkisten velvoitteiden hoitamisesta olisi helposti ja maksuttomasti kaikkien tietoa tarvitsevien saatavilla.

2. Korruption vastainen työ

Miten nykyiset korruption torjunnan viranomaisrakenteet mielestäsi toimivat? Miten rakenteita voisi vahvistaa ja yhteistyötä viranomaisten välillä parantaa?

Verohallinnolla ja muilla viranomaisilla tulee olla oikeus oma-aloitteisesti ilmoittaa tekemistään korruptiohavainnoista esitutkintaviranomaisille. Asiaa on käsitelty laajemmin kohdassa 5.

3. Strategian visio

Miten suhtaudutte strategian visioon (s. 3)

Strategialuonnoksessa esitetty visio on sisällöllisesti samansuuntainen kuin Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan strategian kärkihanke 1 ”Markkinoiden toimivuuden ja terveen kilpailun turvaaminen yritysten ja kansalaisten oikein toimimisen mahdollisuuksia parantamalla, hallinnollista taakkaa keventämällä sekä tehostamalla korruption torjuntaa”.

Strategialuonnoksen visio ja oikein toimimiseen kannustaminen tukevat toisiaan ja onnistuessaan vaikuttavat kansalaisten asenteisiin ja siten edistävät tavoitellun oikeustilan saavuttamista.

5. Ehdotetut toimenpiteet

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin?

c) Läpinäkyvyyden lisääminen

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2020 on hanke 1.1, jossa tavoitteena on velvoitteiden hoitamista ja mahdollisia harmaan talouden toimijoita koskevan tiedon yleisöjulkisuuden, saatavuuden ja maksuttomuuden lisääminen.

Samaa päämäärää edistää strategialuonnoksen toimintasuunnitelman tavoite 3.3.1 ”Toimijoilla on mahdollisimman paljon tietoa yritysten velvoitteiden hoitamisesta”.

Viranomaisilla oleva tieto yritysten julkisten velvoitteiden hoitamisesta tulisi olla kaikkien tietoa tarvitsevien saatavilla helposti ja maksutta esimerkiksi sähköisen yleisöjulkisen palvelun avulla.

Onko teillä kommentteja toimintasuunnitelmassa ehdotettuihin toimenpiteisiin?

d) Korruptiotapausten paljastumisen helpottaminen

Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelmassa vuosille 2016–2020 on hanke 3.1. ”Viranomaisten toimivaltuuksien ja tietojenvaihtosäännösten kehittäminen”.

Tehokas korruption torjunta edellyttää viranomaisten keskinäisen tietojenvaihdon parantamista ja tietojenvaihdon esteiden purkamista. Viranomaisille tulisi säätää oikeus ilmoittaa havaitsemistaan korruptioepäilyistä esitutkintaviranomaisille.

Tavoite 4.3.2 ”Virkamiehillä ja viranomaisilla on oikeus ilmoittaa korruptioepäilyistä” puuttuu viranomaistietojenvaihdossa olevaan epäkohtaan. Voimassa olevien säännösten perusteella esimerkiksi verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain mukaan Verohallinto ei voi ilmoittaa esitutkintaviranomaiselle havaitsemaansa korruptioepäilyä, jos asiaan ei liity verorikosepäilyä tai muuta verotukseen

liittyvää rikosta, josta on oikeus tehdä rikosilmoitus tai rahanpesuun liittyvää epäilyttävää liiketoimintaa.

Tehokkaan viranomaistoiminnan ja korruption torjunnan näkökulmasta on selvää, että viranomaisilla tulisi olla oikeus ilmoittaa kaikista tekemistään korruptionhavainnoista esitutkintaviranomaisille.

Helsingissä 14.10.2016

Janne Marttinen
johtaja

Noora Jokela
ylitarkastaja